

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

กำธร สวงวนพุกษ์*

สุรพล บัวพิมพ์**

อัมเรศ เนตาสีธิ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม และรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อตามลำดับ

2. ปัญหาการดำเนินงาน คือ ขาดการดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนดไว้ ครูขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูล และคัดกรองนักเรียน ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน นักเรียนมีปัญหาทางด้านครอบครัว มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ผู้ปกครองไม่เข้าใจการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา แนวทางแก้ไข คือ ควรจัดกิจกรรมตามกระบวนการ ควรจัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ควรนัดพบนอกเวลาเป็นรายๆ ครูและผู้ปกครองควรร่วมมือกันให้เป็นที่ปรึกษาแก่ลูกหลานอยู่เสมอ

คำสำคัญ : ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ปีการศึกษา 2555

** อาจารย์, ประจําคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

*** อาจารย์, ประจําคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

**The Advising and Helping Student System Operation of the Small Primary Schools
Attached to the Office of Primary Educational LamPang Service Area 1**

Kamthorn Sangunphurk^{*}

Surapol Boapimp^{}**

Ammaret Netasit^{*}**

Abstract

The purpose of this research was to study the state of advising and helping student system operation and the problems and the appropriate solution in the small primary schools Attached to the Office of Primary Educational LamPang Service Area 1

The research results showed that :

1. The advising and helping student system operation was rated at a high level, as a whole. Considering the mean score of each aspect, the preventing and problem solving activity, the student supporting activity, the individual knowing activity, the case selecting activity, and the case transferring activity were in descending order.

2. Regarding the problem, it indicated that the lack of systematic operation, the lack of appropriate tool for collecting the data and for case selecting activity, the lack of time for parent-teacher meetings, the student's family problems and the lack of understanding on case transferring activity of the parents. Suggested solutions: a systematic operation should be done; the appropriate tools for each activity should be provided; parent-teacher meeting should be set up in the appropriate time; and the teachers and the parents should be participated for helping and advising the student.

Keywords : Advising and Helping Student System, Small Primary School

^{*} Student in Master of Education Program in Educational Administration, Lampang Rajabhat University, 2012

^{**} Dr., in Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, Thesis Advisor

^{***} Dr., in Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, Thesis Co-Advisor

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันโดยรวมสภาพของสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นสังคมที่กำลังมีปัญหาอย่างยิ่ง เช่น ยาเสพติด การใช้ความรุนแรงกดขี่ทางเพศ การขาดความมีระเบียบวินัยของคนในสังคม พฤติกรรมการก้าวร้าวของวัยรุ่น ดิดเกม สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหามากมายและมีผลกระทบอย่างรุนแรงกับเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม และเป็นผลผลิตของสถานศึกษาที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สิ่งที่จะช่วยให้สังคมไทยน่าอยู่ เป็นปกติสุข มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยได้ ต้องจัดการศึกษาให้ทุกคนได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ซึ่งทุกฝ่ายมีความคิดเห็นว่าต้องริบดำเนิการโดยเร่งด่วน โดยนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหา นักเรียน การนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้นักเรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักตัดสินใจ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้กับนักเรียน

จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประจำปีการศึกษา 2553 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยที่ได้ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จึงตั้งเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสาระวิชาหลัก ปีการศึกษา 2554 ให้ได้คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 โดยให้ผู้บริหาร และครูทุกคนมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน โดยนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการร่วมกันวางแผน พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่สามารถบริหารจัดการและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณจำกัด อยู่ในเขตห่างไกล เป็นต้น และผลจากการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่ายังมีโรงเรียนขนาดเล็กที่ด้อยคุณภาพและได้คะแนนการประเมินต่ำกว่ามาตรฐานอีกมาก จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น การศึกษาวิจัยการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จะเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

2. เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ในปีการศึกษา 2554 รูปแบบการบริหารจัดการแบบปกติ จำนวน 72 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 501 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ศึกษาในขอบเขตการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ ตามแนวทางของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 18) ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2554 รูปแบบการบริหารจัดการแบบปกติ จำนวน 72 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน 72 คน ครูผู้สอน 429 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 501 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 72 คน ครูผู้สอนสุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้จำนวน 145 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของดาร์วิน เฮนเดล (Darwin Hendel, อ้างในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2549: 79) ที่มีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 รวมกลุ่มตัวอย่าง 217 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป จากนั้นทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach, อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540: 200) ได้ค่าความเชื่อมั่น .97

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม และรับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. ข้อมูล คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency)

สรุปผลการวิจัย

สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม และรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับ คือ จัดทำระเบียบสะสมซึ่งเป็นข้อมูลประจำตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน บันทึกข้อมูลนักเรียนด้านความรู้ความสามารถทางการเรียน อย่างสม่ำเสมอ ใช้แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างเหมาะสม และประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ อย่างต่อเนื่อง

ปัญหา คือ ขาดการดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนด เก็บข้อมูลนักเรียนไม่เป็นปัจจุบัน การดำเนินงานไม่ได้ปฏิบัติตามปฏิทินที่วางไว้ และครูไม่ครบชั้นทำให้ไม่มีการจัดทำข้อมูล

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดกิจกรรมตามกระบวนการ ควรประชุมทำความเข้าใจทำข้อตกลงร่วมกัน และควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลตามชั้นเรียน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับ คือ คัดกรองนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา อย่างเหมาะสม คัดกรองนักเรียนตามความสามารถทั้งด้านการเรียน และด้านอื่นๆ ครอบคลุมทุกด้าน คัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก อย่างเหมาะสม

ปัญหา คือ ครูขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูลและคัดกรองนักเรียน ไม่มีการดำเนินการคัดกรองตามเครื่องมือ และขาดบุคลากรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียน

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโดยเฉพาะ และควรประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการจัดหาเครื่องมือคัดกรองนักเรียน

3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับ คือ จัดกิจกรรม ชุมนุม ลูกเสือ เนตรนารี กีฬา โดยเน้นนักเรียน มีบทบาทในกิจกรรมให้มากที่สุด อย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และจัดหาทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ อย่างพอเพียง

ปัญหา คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน ไม่มีการทำกิจกรรมโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ ขาดการนิเทศติดตามการดำเนินงานจากผู้บริหาร และการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรนัดพบนอกเวลาเป็นรายๆ ควรให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนในห้องอย่างจริงจัง ผู้บริหารควรนิเทศติดตามการดำเนินงาน และควรประสานงานและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองหลากหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสารทางจดหมาย แผ่นพับ จดหมาย และการประชุม

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับ คือ ส่งเสริมให้ครูที่รับผิดชอบระบบดูแลและครูประจำชั้น ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ปัญหานักเรียนด้านการเรียน และพฤติกรรม อย่างต่อเนื่อง ติดตาม ชี้แนะนักเรียนให้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อย่างต่อเนื่อง รายงานผลการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือนักเรียน อย่างต่อเนื่อง

ปัญหา คือ นักเรียนมีปัญหาทางด้านครอบครัว มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว นักเรียนมีปัญหาและไม่กล้าบอกครู และนักเรียนขาดเรียนบ่อย โดยไม่ทราบสาเหตุ

แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ครูและผู้ปกครองควรร่วมมือกันให้เป็นที่ปรึกษาแก่ลูกหลานอยู่เสมอ ควรร่วมมือกับทางบ้านดูแลเอาใจใส่มากขึ้น ควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน ควรออกเยี่ยมบ้านนักเรียนที่มีปัญหาเวลาหลังเลิกเรียนเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และควรประสานงานกับผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับ คือ ประสานงาน ความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการอย่างเหมาะสมในการส่งต่อนักเรียนกระทำโดยไม่ให้นักเรียนรู้สึกวุ่นวายมีปัญหาลือสารกับนักเรียน ผู้ปกครองให้ทราบถึงเหตุการณ์ส่งต่อทั้งภายใน และภายนอกทุกครั้ง

ปัญหา คือ ผู้ปกครองไม่เข้าใจในการดำเนินงาน ขาดครูและบุคลากรที่ทำหน้าที่ครูแนะแนวโดยตรง ขาดงบประมาณในการดำเนินงานเพราะ โรงเรียนอยู่ไกล

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการดำเนินงาน ควรมอบหมายครูประจำชั้นทำหน้าที่ครูแนะแนวและเป็นที่ปรึกษากับนักเรียน และควรจัดหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายการที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องรู้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ช่วยเหลือได้เหมาะสม และใช้วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้าน ครูจะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น ระเบียบสะสม การเยี่ยมบ้าน การติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรง การจัดประชุมผู้ปกครอง การสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระชัย รอดหลง (2549: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุดในระดับมาก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายการที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก คือ คัดกรองนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจาก การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์ที่โรงเรียนจัดทำขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุวรรณ รัตนมาลี (2547: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นใต้ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน เป็นรายการที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลมีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมดี ขึ้นตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสพิศ ดินราช (2551: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ เป็นรายการที่มีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ครอบคลุมทั้งโรงเรียน ครูประจำชั้น ควรให้ความสนใจใส่กับนักเรียน ทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งต้องให้ความสนใจใส่อย่าง ใกล้ชิด และหาแนวทางช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคือ โดยไม่ปล่อยปละละเลยจนนักเรียนเป็นปัญหาของสังคม ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของเชาวลิต จินดารัตน์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีการดำเนินงาน มากที่สุด

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการส่งต่อ เป็นรายการที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการส่งต่อโดยตรง และขั้นตอนในการส่งต่อมีหลายขั้นตอน ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 4) กำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาตามกระบวนการการป้องกันและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นว่า ในกรณีที่ปัญหายากต่อการ ช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อหาแนวทางใน การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนให้ดีขึ้น เพื่อร่วมกันช่วยเหลือป้องกัน สนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุ ตามความมุ่งหมายของการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งแตกต่างกับผลการวิจัยของประทุม ลาภาอุทัย (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับ ดีมาก

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหา การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามหมู่บ้านในชนบทมีอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน ทำให้ขาดการประสานงานระหว่างครูกับผู้ปกครอง ในการร่วมกันพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน เมื่อนักเรียนเกิดปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประภาศรี ศรีวงศ์พันธ์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการดำเนินงาน คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลามาพบครูเมื่อนักเรียนมีปัญหา และไม่เข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้น ในการจะดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป
2. ควรมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้กับครู มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง
3. ควรพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
2. ควรศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

รายการอ้างอิง

- จารุวรรณ รัตนมาลี. (2547). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัด สพฐ. เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชาวลิต จินดารัตน์. (2551). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ประภาศรี ศรีวงศ์พันธ์. (2549). การดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประทุม ลาภาอุทัย. (2548). ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2552). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- วีระชัย รอดหลง. (2549). สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). คู่มือครู ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม เส้นทางสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- โสพิศ ดินราช. (2551). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
